

eNorssi-seminaari Helsinki 24.-26.4.2019
Minne menet, Norssi? – Ohjaus nyt ja tulevaisuudessa

Seminaariesitys 25.4 Olli Määttä, Helsingin normaalilyseo

“Huomasin jo ennen pelikirjametaforan kirjoittamista sanoittavani omaa toimintaani opettajana opetusharjoittelijoille esimerkeillä koulukontekstin ulkopuolelta. Esimerkit olivat jonkin harrastuksen tai siinä elämänvaiheessa usein toistuvan tekemisen parista. Rakentaminen, remontointi, puutarhanhoito, musiikki ja harrastamani joukkuelajit olivat tavallisia teemoja. Tuttuun asiaan oli paljon tartuntapintaa ja tuntui helpommalta avata omaa pedagogista ajattelua jonkin toisen elämänalueen kautta verrattuna siihen, että olisi aina perustellut valintojaan auktoriteeteilla ja esimerkeillä kielenopettamisen ja -oppimisen teoriasta. Kannustin myös opiskelijoita kertomaan, mistä he olivat kiinnostuneita, mitä he harrastivat tai mikä oli heidän intohimonsa. Opiskelijat kertoivat usein urheiluun, taiteeseen tai muihin harrastuksiinsa liittyvistä asioista innostuneesti ja mielellään. Ohjauskeskustelujen avulla ja ohjaussuhteen alkuvaiheen vuorovaikutuksella rakennetaan luottamusta, joka kantaa koko opetusharjoittelun ajan. Pelkistetyt metaforat, kuten koulu on kuin laiva, opettaminen on kuin puutarhanhoitoa tai opettaja on kuin kapellimestari eivät vielä yksin avaa ohjaajan pedagogista ajattelua, vaan metaforat eli vertaukset pitää selittää. Nykyisin ohjaussuhde alkaa opiskelijan tutustumisella pelikirjametaforaani, jonka jaan sähköisenä ennen ensimmäistä ohjaustapaamista. Ensimmäinen ohjaustapaaminen sisältää metaforan selityksen ja ohjaan keskustelua tilanteen mukaan kohti opiskelijan omaa pohdintaa uravalinnasta, opiskelijalle tärkeistä asioista opettajuudessa ja tavoitteista opetusharjoitteluun liittyen. Ohjaajan puheesta siirrytään tietoisesti kohti opiskelijan itsereflektiota ja jatkossa ohjauskeskusteluissa keskitytään opiskelijan esille nostamiin asioihin. Keskustelu metaforasta sinänsä jää sitä vähemmälle mitä pitemmälle harjoittelu etenee, ja tilalle tulee yhteinen pohdinta pedagogisesta suunnitelmasta ja didaktisista valinnoista opetustilanteessa.”

OHJAUSFILOSOFIA

OHJAAJAN TYÖKALUNA

PELIKIRJANI

Ohjaajan ohjausehtikka on hänen tapansa sohtautua ohjaukseen. Ohjaajan ohjausehtikka on hänen ohjauksensa. Ohjaajan ohjausehtikka on hänen tapansa olla ohjauksiltaan. Ohjaajan ohjausehtikka on hänen ohjaajana olensa koulussa.

Opetusharjoittelun ohjaajalle on ohjaavan ja ohjattavan vuorovaikutusta, jota parhaimmillaan kuvaa yhteistä kohtaus ja rokkaukset sekä toisaalta sisäinrakennettu vahva epäitsä-arvo harjoittelun taitojen suhteen. Kysessä on mestari-kisällisyyttä, joka ei todellisuudessa saisi näyttää siltä. Haasteellista! On todella inspiroiva kohdata nuori ohjattava, joka on päässyt opiskelemaan yhtä hienoimmista ammateista. Miten ohjaajan ja ohjattavan maailmat kohtaavat? Kuinka nivoa yhteen ohjajalla oleva tieto-taito, molempien kokemusmaailma, harjoitustuntien intensiivisyys ja arki aikatauluineen, tuntuunohjauksineen, palauteineen sekä ohjattavan tavoitteet? Olenkin usein etsinyt ohjauksiltaan yhtymäkohtia elämästä, ja ohjaussuhteen syventyessä myös ohjattavan elämästä koulun ulkopuolelta.

USKON TUNNELMAAN

Olen futisvalmentaja, sateentekijä José Mata, jonka opella useat apuvalmentajat ovat luottaneet joukkueensa huipputasotuksiin eri sarjoissa. Pelikirjani on kopioitu, sitä on muokattu ja parannettu. Sinne on laadittu tuhansia ja taas tuhansia uusia harjoituksia. Parasasiat kuitenkin ovat ja pysyvät. Jokaisen harjoituksen ja ottelun taustalla on tietoisesti rakennettu vahva joukkuehenki ja jokaisen pelaajan omaksi kokema tunnelma median pelistä. Tunnelmaa rakennetaan ensikontaktista alkaen. Käitelen pelaajani, olen kiinnostunut heistä ja heidän tekemisistään myös keuhon ulkopuolella. Tervehdin tulijoita ja menojäitä harjoituskeskuksessani ja olen joukkueeni henkilökkään käyttävis-

USKON PUHEESEEN

Valmennustapani tukeutuu tunnelman ja tekemisen ilmapitoin ohella viestintään. Viestit muuttavat todellisuutta. Valmentaja tuntee pelaajansa, heidän pelitapansa, yksilöiden vahvuudet ja heikkoudet. Antamalla palautetta joukkueelle yhteisesti sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla rakennan joukkueen yhteistä menestyksen kulttuuria. Valmentajana uskon puheen merkitykseen. Ilmaisemme itseämme sanoilla, jotka kantavat, tulevat ja nostavat. Paha puhe suuttuu. Se, mitä julaan sanoo, on vanki ajatuksissani. Ken heuron ajatukseni ääneseen, minin millätoinen muotoon viestien puun. Kannatan, rohkaisen ja kuuntelen joukkueita. Minin itse, millätoinen viestien kalustin kullu. Ainan lyhyitä ohjeita käykymuodossa: Käsiy, levitä, kokeile, käytä! Keron aina ohjeeni vain seuraavasta harjoituksesta. Selvennän joukkueelle aluksi mitä ja miksi harjoitteleme.

SVÖTTÖNELIÖ

Harjoitellaan uutta kielinestä esim. 4 vastaan 2 siten, että uutta sanastoa testataan pelaajat (4) ovat neljän ulkopuolella ja vastustajat sisäpuolella. Ulkopuolella olevat pelaajat yrittävät kysyä sanoja neljän läpi toisiltaan. Kysyjä voi myös pelata ulkopuolella, mutta vain rajoitetusti perheään. Sana tai lauseen neljän keskeltä nopeammin tietävä pelaja pääsee kysyjäksi. Sovella kilpailuksi.

LUOTAN PELISYSTEEMIIN

Tunnelma ja viestintä kannattelevat pelisysteemin runkopalkkia. Apuvalmentajani ja pelaajani tuntevat pelikirjani. Sen ydin on iloinen peli. Joukkueen kaikki pelaajat osallistavat peliin, jonka perusaasioita kuten syöttöaitoa, pallonkäyttöä, joukkuepeliamista, reagoimista ja onnistumista on harjoiteltu pelikirjan mukaan. Uuden asian opettelussa apuvalmentajani oppivat tunnistamaan, ymmärtämään, työstämään ja soveltamaan opitua. Tämän saman taidon he välillisesti siirtävät joukkueen pelaajille harjoitusten kautta. Joukkueelle on hankittu TYKS-treenilaville kertomaan tunnistamisen, ymmärtämisen, työstön ja soveltamisen voimasta! Jokainen ottelu on pelaajan tilaisuus näyttää valmentajalle, kuinka hyvin he ovat ottaneet vastuuta valmentajan laatimista harjoituksista. Seuraavissa treeneissä luemme taas yhdessä pelikirjani!

UUDEN ASIAN OPPIMINEN

OPPI	OPPIMINEN
1	TUNNISTAMINEN
2	YMMÄRTÄMINEN
3	TYÖSTÄMINEN
4	SOVELTAMINEN

- 1- Hyvä tunnistaa oikea tekeminen suoritus
- 2- Hyvä ymmärtää suorituksen merkitys muutettuna olosuhteissa
- 3- Suorituksen harjoittelu pelitilanteissa vastin
- 4- Hyvä hallitaa uusi rakennusmalli optimaalissa tilanteissa

(Käsitte sovellettu on tuomari joutokirjallisuuden pelikirjasta 2001/2002)